

Kezdődhet az 1944-45-ös események tisztázása

A szerb kormány tegnap feloldotta az 1944-ben és 1945-ben zajlott tömegmészárlásokra vonatkozó dokumentumok titkosítását. Alig néhány nappal korábban az Újvidéki Felső Bíróság rehabilitálta a Sajkás vidéki magyarellenes megtorlások első négy áldozatát. Mindkét döntés történelminek tekinthető, mert 64 év után végre fény derülhet a titokra, hogy Szerbiában az 1944-45-ös katonai közigazgatás időszakában hány embert, köztük hány magyart vertek agyon vagy lőttek tömegsírba Josip Broz Tito kommunista partizánjai. A levéltárak eddig korlátozták a hozzáférést a kérdéses időszakot kutató történészek számára. A katonai levéltárak viszont, amelyek a legtöbb titkot rejtik, eddig semmilyen dokumentumot nem adtak ki a kutatóknak. Ezért a szerb kormány mostani döntése történelmi szempontból óriási előrelépést jelenthet a történetek feltárása vonatkozásában, hiszen amíg a hivatalos jugoszláv történelem arról szólt, hogy az akkori nagy Jugoszláviában a második világháború időszakában egymillió hétszáz ezer embert öltek meg és ezt a veszteséget teljes egészében a megszállók számlájára írták, addig a történészek közül ma többen is azt feltételezik, hogy a legtöbb embert tulajdonképpen nem a háborúban, hanem a titói korszak első éveiben végezték ki a kommunista titkosrendőrség, az Ozna emberei. Hogy így van-e, erre a titkosítás feloldását követően a következő hónapokban remélhetőleg fény derül.

Ezzel párhuzamosan az Újvidéki Felső Bíróság rehabilitálta a Sajkás-vidéki megtorlás első négy magyar áldozatát, aminek ezért óriási a jelentősége, mert azokat a Sajkás-vidéki magyarokat (Zsablya, Csurog és Mozsor magyarjairól van szó), akik túléltek a tömegmészárlást, kollektív háborús bűnösként elűzték otthonaikból és a járeki haláltáborba kerültek. Esetükben ez az első rehabilitációs bírósági döntés. Megnyílt tehát az ajtó a kutatók és a többi, erkölcsi elégtelt követelő leszármazott előtt.

Ternovác István